

## Informace o obsahu cizích vojenských odborných časopisů

Uvádíme několik informací o obsahu čtyř čísel časopisu „Military Review“ z r. 1951. Časopis je vydáván měsíčně americkou velitelskou a štábní kolejí ve Fort Leavenworth v Kansasu

### Military Review, duben 1951

V dubnovém čísle uvedené revue je uveřejněn zajímavý a aktuální článek pplk. F. F. Carra, učitele taktiky tankového vojska na americké vysoké válečné škole, na thema „Úvahy o použití tanků.“

Autor se v něm obírá úvahami o úloze tanků v moderní boj a potírá názory a všemohoucnosti tanků na bojišti, které se po prvních zprávách o průběhu bojů amerických intervenčních armád v Koreji vyskytly mezi některými příslušníky tankového vojska americké armády. Tankové jednotky musí vést boj v součinnosti s pěchotou a dělostřelectvem. Jako příklad dokonalé součinnosti mezi tanky, pěchotou a dělostřelectvem uvádí lidovou armádu korejskou. Ta dovedla dokonale využít své počáteční převahy kvality a kvantity tanků v korejském terénu.

Autor zdůrazňuje významné místo tanků v soudobém boji, vyplývající z jejich rychlosti (pohyblivosti) a úderné síly. Z toho plyne, že ve většině případů je nevhodné dělit tankové jednotky na malé části, družstva a čety. Přidělování tankových jednotek po rotách a četách (družstvech) pěchotě je odůvodněno podle autora jen v těch případech, kdy je tanků použito k podpoře pěchoty, na př. za útoku na opevněný rajon, silně vybudovanou obranu, při boji v osadách, v lesích a v horách.

Ve všech ostatních případech útočného boje má být tanků použito jako celku. Avšak ani v tankovém terénu nelze jich použít samostatně, bez podpory pěchoty a dělostřelectva.

(Poznámka. U pěšího pluku americké armády je rota tanků o 22, u pěší divise prapor tanků o 66 bojových vozů.)

Autor uvádí úkoly tanků podle amerických předpisů:

- tanky jsou protitankovou zbraní pěchoty a vedou boj s nepřátelskými tanky,
- mají přechodně poskytovat během boje podporu palbou,
- mají se zmocnit terénu do příchodu pěchoty a udržet ho,
- jsou hlavním prostředkem protiútoky.

Potom ukazuje na několika případech, jak nesprávně byly uvedené zásadní úkoly pochopeny veliteli.

Autor zdůrazňuje nutnost používat tanků podle terénu a situace. Avšak vždy to mají být tanky, které vedou útok, t. j. jejich použití má ušetřit pěchotě ztráty, jejich pohyblivost a palební síly má být co nejvíce využito k ničení odporů nepříteli.

V obraně mají podle autora tanky dvojí úkol. Tanků pěších pluků se používá k vytvoření hloubky

protitankové obrany nebo ji zesilují na předním okraji. V druhém případě mají za úkol podnikat protiútoky. Divisních tanků má být podle autora použito vždy tímto způsobem. U pluku je podle autora výhodnější zesilovat protitankovou obranu ženijním zabezpečením.

Velitel pluku má usilovat o to, aby mu jeho rota tanků zůstala jako celek k provádění protiútoků.

Bylo-li však tanků již použito k zesílení protitankové obrany (hlavně na předním okraji hlavního pásma obrany), je nutno je velmi pečlivě maskovat a využít jejich účinných protitankových paleb. Jako vzdálenost účinné palby tanku M-46<sup>1)</sup> proti všem středním tankům uvádí autor 1000 yardů<sup>2)</sup>. Proti těžkým tankům uvádí účinnost paleb na 500 yardů.<sup>3)</sup>

Mimo to autor se v článku zmiňuje o pochybenosti názorů vyskytujících se mezi vojenskými a civilními odborníky, že tank dohrál na bojišti svou úlohu, poněvadž operačně taktické použití atomové zbraně tanky prostě vyřazuje z bojiště. Podotýká, že dosud není atomových, vodíkových a podobných pum, které by dovedly tanky vyřadit. O účinku atomových pum na tanky uvádí některé americké, francouzské a švýcarské prameny, podle nichž lze vízt za jisté, že žár a tlak vznikající při výbuchu atomové pumy na vzdálenost 1500 m od tanků tanky nezničí. Nebezpečnější prý je radioaktivita, která vniká otvory do tanku a ohrožuje jeho osádku.

V dalších statických rozborů autor účinnost jednotlivých protitankových zbraní a uvádí, že tank M-46, zavedený v americké pěší divisi vyhovuje všem podmínkám a možným úkolům, hlavně boje proti tankům. Jako jedinou jeho nevýhodu uvádí přílišnou váhu tanku, 48 t. Jest prý velmi dobrým a účinným zesílením úderné síly pěších pluků a pěší divise.

O 105mm houfnici říká, že je proti tankům účinná jen při přímém zásahu, kterým může být poškozeno převodové zařízení, nemůže však vážněji ohrozit jiné části tanku. Děla ráže 155 mm a větší vyřazují tanky M-46 při přímém zásahu. Podle autora použití nepřímé palby dělostřelectva pouze nepatrně zmenšuje možnost zásahu tanků mimo případy, kdy se dělostřelectvu podaří palební přepad na soustředění tanků.

Letectvo bylo a je velmi účinným prostředkem proti tankům. Jeho účinnost je omezena třemi činiteli. Je to viditelnost, nepřesnost zásahu následkem pohybu jak cíle (tanku), tak palběného ohniska (letounu) a požadavek letecké převahy. Letectvo po-

<sup>1)</sup> Tank gen. „Patton“, M-46 je organickou výzbrojí tankových rot pěších pluků a divisního praporu tanků v americké pěší divisi. Má kanon 90 mm

<sup>2)</sup> To je asi 930 m.

<sup>3)</sup> To je asi 460 m.

kládá autor za neúčinné od okamžiku, kdy je zahájen útok.

Protitankovému dělostřelectvu nepřikládá autor zvláštní význam. Uvádí, že největšího úspěchu bylo dosaženo Němci v použití protitankového dělostřelectva v africkém tažení r. 1941 v Libyi a v Tunisku r. 1943, kdy se jim podařilo zničit stovky britských a amerických tanků, protože dosáhli překvapení.

Dále uvádí autor, že účinnost protitankového dělostřelectva bude za „normálních“ okolností zmenšena průzkumem, učením tanků do hluboké sestavy, dělostřeleckou přípravou, podporou čelních sledů tanků zadními sledy, hlavně na bocích. Protitankové zbraně mají být z větší části zničeny již během dělostřelecké a letecké přípravy.

Pancéřovka (bazooka) je podle autora ochrannou protitankovou zbraní pěchoty. Nepřesností střelby a malý dostřel<sup>1)</sup> způsobují, že ji nelze pokládat za protitankovou zbraň taktickou. Její účinnost při přímém zásahu středního tanku je 100%.

Bezzákulový děla ráže 57 a 75 mm jsou vzhledem k malé počáteční rychlosti nepřesná a při výstřelu se snadno prozrazují. Jejich účinný dostřel je sice větší než u bazooky, avšak nelze je pokládat za ideální protitankovou zbraň.<sup>2)</sup>

Autor článku konečně mluví o pohyblivosti tanků, která je podle něho podstatným prvkem přispívajícím k jejich ochraně proti protitankovým zbraním. Mnoho velitelů, kteří vidí ochranu tanků jen v síle pancíře, by si přálo, aby byla ještě dále zvětšena tloušťka pancíře. To by však bylo na újmu pohyblivosti tanků v terénu. Autor uvádí, že by dnešní tanky M-46 měly vážit o 6 až 8 t méně. Zkušenost s německými „Tygry“ je dostatečná, aby podobné tanky nebyly vyráběny.<sup>3)</sup>

Další nedostatek jeví se v používání tanků vidí autor ve špatném hodnocení terénu co do jeho využití tanky. Autor říká, že v Evropě vlastně není (mimo velhory) netankový terén. Klasický příklad neznalosti možností tanků vidí autor v nesprávném zhodnocení terénu po stránce tankového použití v Koreji. Tam ukázala lidová korejská armáda, že je možno použít tanků i tam, kde to nebylo předpokládáno.

V závěru článku poukazuje autor na to, že je nutno tanků používat všude tam, kde je to možné. Tanky mají útočit za podpory pěchoty a dělostřelectva. Jiné použití pokládá autor za nesprávné, poněvadž není využito pohyblivosti a úderné síly tanků. Přitom je nutno vždy dbát těsné součinnosti mezi těmito třemi zbraněmi.

<sup>1)</sup> U bazooky 8,9 cm je účinný dostřel 150 až 160 m.

<sup>2)</sup> 57mm bezzákulový kanon má účinný dostřel asi 450 až 550 m. (Podle různých amerických pramenů.)

<sup>3)</sup> Před časem byly Američany zkoušeny tanky vážící 100 t. Autor zřejmě naráží na tyto snahy, vyrábět a zavést do americké armády tanky této váhy. Zatím není možno podle dosažitelné americké vojenské odborné literatury posoudit těžké tanky, organizky přičleněné armádnímu sboru. Armádní sbor má prý tři prapory těžkých tanků.

## Military Review, květen 1951

Z obsahu tohoto čísla časopisu Military Review stojí za zmínku články o úkolech a organizaci speciální jednotky, kterou byly v poslední době doplněny americké pěší divize. Jde o t. zv. rotu „Rangers“. Tyto roty jsou cvičeny tak, aby mohly plnit úkoly výsadek, průzkumníků a záškodníků. Používá se jich pro noční boj. Jejich výcvikový program je velmi obsáhlý a obsahuje výcvik v seskoku padákem, v použití zbraní cizích armád, v použití trhaviny a pojitky (hlavně radia), konečně výcvik v maskování a v postupu průzkumníka v noci. Do programu je zahrnuto i vyučování cizím jazykům a training dlouhých namáhavých pěších pochodů všemi druhy terénu.

Poněvadž výcvik je velmi nákladný, obsáhlý a namáhavý a na příslušníky těchto rot jsou kladeny velké požadavky po stránce duševních a tělesných schopností, jsou do těchto jednotek vybíráni jen dobrovolníci.

Rota má 5 důstojníků a 110 osob muštv. Je organizována ve velitelskou čet a 3 pěší čety s velitelským rojem a 3 pěšími družstvy. Všichni příslušníci jsou vyzbrojeni automatickou puškou (lehkou, typ není uveden), každé družstvo má buď 60mm minomet nebo 8,9cm bazooku. Každý muž nese mimo své střelivo do pušky a trhaviny 2 náboje do minometu nebo bazooky. Rota nemá dopravních prostředků k dopravě mužstva. Výcvik se koná ve zvláštním výcvikovém středisku. V nynější době jsou přezkušovány způsoby použití, vhodnost nynější organizace a výcvikové metody.

K rozhodnutí o vytvoření těchto rot a jejich přičlenění k pěším divizím vedly hlavně zkušenosti z intervence v Koreji a zkušenosti, kterých nabyla americká armáda za druhé světové války s jednotkami „Rangers“. V Koreji se ukázalo, že noční boj a využití noci k prolínání, k průzkumu v sestavě nepřítel a k provádění přeпадů všech druhů nemá americká armáda výcvičených jednotek. Na druhé straně korejská lidová armáda, jak uvádí článek, dovede mistrně využít ke všem uvedeným akcím noci.

Za druhé světové války byly v americké armádě jednotky „Rangers“ organizovány v samostatných praporech podléhajících armádě. Bylo jich používáno hlavně k provádění bojového průzkumu (k přeпадům, výpádům.)

K organizaci roty „Rangers“ nutno podotknout, že americká pěší divize má kromě ní též divisi průzkumnou rotu. Ta se skládá z velitelské čety a z 3 průzkumných čet. Každá z těchto čet se skládá z velitelského roje, družstva průzkumného (16 mužů se 4 jeepy), z 2 lehkých tanků s osádkou 10 mužů, z družstva pěchoty (10 mužů) na obrněném transportéru a 1 minometu 81 mm s obsluhou 6 mužů na 2 motorových vozidlech. Kromě úkolů průzkumných plní i úkoly bojové, ochranu boků, pronásledování, boj v předpolí a p. Nevhoduje však, mužstvo není také cvičeno, úkolům bojového průzkumu.

Pro nás je důležité, že z rozsahu výcviku vysvítá, že těchto rot bude možno používat mimo úkoly průzkumu i k jiným úkolům, jako na př. k ničení komunikací, mostů a přeпадům (lěčkám) v týlu za pronásledování k obsazení některých důležitých soutěsek a pod!

Zůstává ovšem otázkou, zda je účelné, aby podobné speciální jednotky byly přidělovány pěším divizím a zda pěší divize je skutečně potřebuje a vždy jich využije, jak na př. budou nahrazovány ztráty a prováděn výcvik, atd. Poněvadž nyní organizace a výcvik jsou v období přezkoušování, je možné, že jak v organizaci, tak v přidělení těchto jednotek dojde ke změnám.

## Military Review, červenec 1951

V červencovém čísle časopisu Military Review byly otištěny dva články zabývající se otázkami organizace armády, sborů a samostatných armádních sborů. První článek, v kterém se autor, pplk. Denholm, učitel na americké vysoké válečné škole, obírá odůvodněním, zda mají či nemají být samostatně organizovány armádní sbory již v míru a zrušena velitelství armád, není zvlášť zajímavý co do otázky týkající se organizace těchto samostatných armádních sborů, jejich možností po stránce operačně taktické, způsobu velení a p. Nakonec ostatně sám autor dospívá k názoru, že organizování samostatných armádních sborů je zřídka odůvodněno, a uvádí příklady, kdy americká armáda jich používala. Zajímavé je, že při vylovení u Inchonu v Koreji v září 1950 bylo použito samostatného armádního sboru, skládajícího se z počátku ze dvou, později se 4 divisi a dalších samostatných taktických jednotek. Autor uvádí, že nyní organizace (t. j. armádních sborů v rámci armády) plně vyhovuje. Samostatné armádní sbory jsou po stránce počtu nebojových jednotek příliš překrveny. Uvádí, že by se u samostatného armádního sboru došlo k poměru nebojových jednotek a bojových jednotek (pěších a obrněných divisi) k číslu 22 000 až 27 000 osob, u nebojových (podpůrných) jednotek na 16 500 až 19 000 osob u divise, to znamená, že by počet nebojových (podpůrných) jednotek značně převyšoval počet jednotek bojových.

Naproti tomu však také podotýká, že samostatný armádní sbor má řadu operačně taktických předností. Jako jednu z nich uvádí, že přímé podřízení této vyšší operačně taktické jednotky velitelství fronty zjednodušuje velení, usnadňuje protiatomovou ochranu (uváděn jako jeden z hlavních důvodů proto, aby byly samostatné armádní sbory zřizovány), odstraňuje přb zbytečné velitelské stupně (armádu a armádní sbor normálního typu).

Z článku vysvitá, že autor nedomýšlí všechny okolnosti, vizící se na počty nebojových jednotek v rámci armády a sboru. Jeho článek proto vyvolal kritický článek plk. Reinhardta, také učitele na americké vysoké válečné škole.

Ten poukazuje na to, že počty nebojových jednotek uváděné v článku pplk. Denholma nejsou správné, že poměr počtů osob u bojových a nebojových jednotek je mnohem příznivější. Uvádí jmenovitě počty a složení t. zv. „polní armády“ americké armády.

Ríká, že americká armáda má přibližně tuto organizaci:

1. velitelství a štáb, organické jednotky přímo podřízené velitelství armády,

2. tři armádní sbory, z nichž každý má 3 pěší a 1

obrněnou divisi (celkem tedy má 9 pěších divisi a 3 obrněné divise, celkem asi 402 000 mužů).

Z počtů organických jednotek armády jsou zajištěné počty osob armádních bojových jednotek a jednotek služeb.

### Bojové jednotky:

|                                                                            |             |
|----------------------------------------------------------------------------|-------------|
| — tankové a mechanizované vojsko („obrněné jezdectvo“ — „Armored Cavalry“) | 16 800 mužů |
| — pěchota                                                                  | 7 500 „     |
| — chemické vojsko                                                          | 3 500 „     |
| — armádní a sborové dělostřelectvo                                         | 47 300 „    |
| — ženijní vojsko                                                           | 29 100 „    |
| Celkem                                                                     | 104 200 „   |

### Nebojové jednotky:

|                                            |             |
|--------------------------------------------|-------------|
| — chemická služba                          | 3 000 „     |
| — ženijní služba                           | 10 000 „    |
| — zdravotnická služba                      | 13 700 „    |
| — vojenská policie                         | 3 200 „     |
| — zbrojné technická služba                 | 16 000 „    |
| — intendantní služba                       | 11 800 „    |
| — spojovací služba                         | 3 600 „     |
| — dopravní služba                          | 5 900 „     |
| — velitelství armády a 3 velitelství sborů | 10 200 „    |
| Celkem                                     | 77 400 mužů |

Z uvedených počtů dokazuje autor, že je nutno počítat do nebojových jednotek (t. j. jednotek služeb) jen 6 430 mužů na jednu divisi. Ostatní jednotky (obsažené v počtu 77 400 mužů) jsou jednotkami bojovými. Tento počet (t. j. 6 450 mužů) bude při zřízení samostatného armádního sboru (a zrušením 3 velitelství armádních sborů) na místo armády ještě zlepšen (velitelství 3 armádních sborů představuje 8600 mužů). Proto prý nejsou vývozy pplk. Denholma správné, pokud jde o poměr nebojových jednotek k jednotkám bojovým, a organizace samostatných armádních sborů může přinést jen výhody. Samostatné armádní sbory by měly podle autora mít 8 divisi (z toho 2 obrněné).

K článkům nutno podotknout, že Američané, ačkoli se v jejich Polním řádě a v jiných předpisech mluví o tom, že složení vyšších vševojskových jednotek operačních i taktických je závislé na úkolech, nepříteli a terénu, vydali organizační tabulky, v kterých se uvádí organizace t. zv. polní armády. Důvodem k organizaci a hledání „standardní“ organizace armád jsou především důvody materiálního zabezpečení operací. Při vysokých spotřebách materiálu všech druhů (jako příklad uvádím, že se za útočného boje počítá s denní spotřebou 700–750 t materiálu pro pěší divisi a kolem 900 t pro obrněnou divisi) a při počtech bojové techniky, konečně ze zvláštních poměrů podmínek zásobování amerických vojsk (nutnost dlouhé námořní dopravy válečného materiálu z USA na bojiště v Evropě) má tato „standardní“ organizace sloužit jako pomůcka pro plánování týlových štábů. Konečně je nutno se zmínit o tom, že se i po stránce organizace týlových jednotek mluví v americké vojenské literatuře o organizaci vyšších týlových jednotek standardního typu.

Žádný z obou článků ovšem nevyjadřuje správný poměr bojových jednotek a jednotek služeb. Nezabývají se totiž počty osob služeb v divisích. U divisi jsou skryty značné počty divisi intendantů rot a zbrojně technické rot, dalších jednotek služeb u pluků a praporů, jednotek zdravotnických a jiných. V celku překračuje počet jednotek služeb u armády (počítaje v to i služby divisi) počet 77 400 mužů, uvedený vpředu.

Počítáme-li, že u pěší divise je 3200 mužů v divisních jednotkách velitelských, spojovacích, zdravotnických, v jednotkách vojenské policie a p. a násobíme-li toto číslo 9krát, dostaneme 28 800 mužů.

U obrněných divisi je poměr ještě horší. Počet příslušníků nebojových jednotek jedné obyčejné divise činí celkem 4500 mužů; při třech divisích tedy 13 500 mužů.

U armády je celkový počet příslušníků nebojových jednotek 119 700 mužů. Dalším rozborom u jednotek, které jsou nazvány „bojovými“, zvýšilo by se i toto číslo nejméně o 25%.

Z toho vyplývá, že americká armáda má v počtech svých jednotek neobvykle nízký počet „bodáků“ a že se tato skutečnost musí projevit za boje v zalesněném a hornatém terénu, v osadách a p. To se konečně jasně projevilo v Koreji.

Důvody je nutno hledat ve společenském zřízení a ve válečné doktríně z něho vyplývající.

## Military Review, srpen 1951

Je tank nejlepší protitankovou zbraní?

Na toto thema píše v srpnovém čísle časopisu Military Review plk. R. J. Rhoades. Autor polemizuje s názory a služebními ustanoveními amerických předpisů o úkolech a o použití tanků, jak o nich bylo psáno v dubnovém čísle téhož časopisu plk. Carrem.

Autor říká, že je naprosto pochybné dávat tankovým jednotkám především za úkol boj s nepřátelskými tanky. Velitelé pak nedávají tankům jiné úkoly než bojovat s nepřátelskými tanky. Úkolem tanků však je podle autora boj s nepřátelskou pěchotou a spolu s motorizovanou pěchotou, dělostřelectvem a ostatními druhy vojsk, využívat úspěchu, ničit nepřátelskou pěchotu, odrážet protiútoky, obchvacovat ustupujícího nepřítele a p.

Nedostatek nynější organizace vyšších jednotek americké armády na všech stupních vidí autor v tom, že nemají žádné protitankové dělostřelectvo. Autor žádá, aby tato otázka byla odpovědnými činiteli řešena.

Navrhuje, aby byl do organizace amerických jednotek zaveden protitankový kanon, schopný účinného dostřelu na 1000 yardů. Má být pohyblivý, schopný doprovázet pěchotu a tanky v každém terénu. Tažená a samohybné protitankové kanony autor zavrhuje, poněvadž prý se v druhé světové válce neosvědčily pro svou váhu a neschopnost stále doprovázet pěchotu.<sup>1)</sup>

Autor uzavírá článek poukazem na neudržitelnost dnešních poměrů, kdy se každý velitel, který má orga-

nické nebo posilové tanky, snaží jich použít především jako protitankových zbraní. Autor jinak souhlasí s vedoucí úlohou tanků v boji tak, jak ji chápe autor v dubnovém čísle Military Review.

Oba články, jak článek plk. Carra, tak článek plk. Rhoadese, jsou zajímavé a poučné z několika důvodů.

Za prvé ukazují, že lidová armáda korejská, řídící se sovětskými zásadami o použití tanků a o součinnosti všech druhů vojsk, dosahuje význačných úspěchů.

Za druhé ukazují zmatek ve výkládání ustanovení předpisů americké armády a různost názorů na použití zbraní mezi příslušníky velitelského sboru americké armády.

Konečně ukazují na nevědeckost a pochybenost buržoasní vojenské vědy, která klade hlavní důraz na bojovou techniku všeobecně, vyzdvihuje určité druhy vojsk nebo prostředky. To je vidět na názorech o použití atomových pum a tanků.

V článku plk. Rhoadese je zajímavé, že se přibližuje k zásadám sovětským, pokud jde o úkoly tanků. Přesto však i tento autor je zastáncem „vedoucí“ úlohy tanků v boji.

## Co se píše v kapitalistickém vojenském tisku o taktickém použití atomové pumy?

Ve švýcarském vojenském časopise „Allgemeine schweizerische Militär-Zeitschrift“ seš. 3 roč. 1950 byl uveřejněn článek, v němž se uvažuje na základě amerických pramenů o možnosti taktického použití atomové pumy.

Americký ženijní plukovník David B. Parker připouští možnost svržení atomové pumy na pěší divisi, na předmostí nebo na životně důležitý most.

V článku se uvažuje o účincích atomové pumy na nekruté cíle a z toho se vyzvozuji požadavky na ochranu proti tlaku, radioaktivnímu záření a ožehu vysokými teplotami vyzařovanými z místa výbuchu.

Autor dochází k těmto závěrům:

Okop pro stojící kryje proti radioaktivnímu záření, musí-li záření pronikat zemní vrstvou (šíkmo) nejméně 70 cm tlustou; takový okop kryje i proti tlaku a ožeh. Směřuje-li trasa i hlubokého okopu k bodu výbuchu atomové pumy nad terénem, neskytá ani hluboký okop ochranu proti radioaktivnímu záření a ožeh. Je proto nutno kryt okopy (alespoň určitou jejich část) ochrannými stropy. Ochranný strop ze dřeva s vrstvou zeminy 70 až 90 cm skýtá téměř úplnou ochranu proti všem druhům zhoubných účinků výbuchu atomové pumy, t. j. proti tlaku, ožeh a radioaktivnímu záření, a to i v přímé blízkosti středu pod výbuchem atomové pumy. Lehké ochranné stavby na povrchu terénu jsou neúčinné, protože tlaková vlna při výbuchu atomové pumy nad terénem působí do okruhu 800 až 1000 m plně ničivě a do vzdálenosti 1600 m od středu pod výbuchem působí velmi těžká poškození i zděných budov.

Pancíř tanku chrání proti ožeh a dokonale a proti radioaktivnímu záření chrání plně jen při vzdálenosti

<sup>1)</sup> Američané zkoušejí v poslední době 105mm bezzákluzový kanon namontovaný na jeepu.

větší než 450 m od středu pod výbuchem. Tlak ovšem nepůsobí na osádku nijak škodlivě.

Vodu lze od radioaktivity dobře asanovat obyčejnými čistícími procesy.

Radioaktivita terénu při výbuchu atomové pumy ve výškách nad 300 m je nevýznamná a do napadeného území je možno brzy po výbuchu vstoupit bez rizika.

Při výbuchu atomové pumy přímo na povrchu země nebo jen nevysoko nad terénem je zamoření takového stupně, že by se mohlo do něho vstoupit již po několika minutách nebo hodinách jen velmi omezeného rozsahu.

Při výbuchu atomové pumy nad terénem je škodlivější vyzařování vysokých teplot než tlak a radioaktivní záření, není-li po ruce dostatečný prostředek pro ochranu proti záru.

Člověk odolává působení tlaku více než materiál a stavby. V Japonsku bylo způsobeno nejvíce poranění odvrženými předměty nebo v zříceninách budov a p.

I nejjednodušší úkryty (okopy) mohou snížit ztráty polní armády, využívají-li jich vojska v okamžiku útoku včas k ukrytí (ochraně).

Při útoku atomovou pumou má taktické překvapení veliký význam.

\*

Uvedené závěry, že proti účinkům výbuchu atomové pumy je možná ochrana, byly nám známy již dříve.

Imperialisté takto mluvili k své armádě o účincích atomové pumy ovšem až potom, když s. Molotov vyvrátil mylný názor, že tajemství atomové pumy je jejich výsadním vlastnictvím. Tato skutečnost dokazuje, že poválečné zprávy o možnostech a příčinách použití atomové zbraně sledovaly především cíl zastrážit mírové síly sdružující se kolem Sovětského svazu.

### Poznámka redakce.

Poslední pokusy Američanů v Nevadě (koncem r. 1951) plně nasvědčují tomu, že otázka použití atomové pumy jako taktické zbraně je Američany usilovně sledována.

Zprvu bylo různými atomovými strategy ohlašováno, že problém **atomového dělostřelectva** (t. j. použití náloží atomové výbušiny v podkritickém množství, neboli použití náplní jen několika set gramů pro náplň dělostřelecké munice) je v USA již vyřešen. Podobně tvrdili i Angličané, že problém atomového dělostřelectva též vyřešili, avšak ihned poukázali, že jeho realizace potrvá asi 2 až 3 léta. Poslední pokusy v Nevadě měly prý být již provedeny v tomto směru vyvoje válečného použití atomové energie.

Podle zpráv anglického rozhlasu po pokusech v Nevadě je však zjevné, že i při těchto pokusech šlo o **zkoušky s atomovými pumami** nesenými letouny, nešlo tedy nikterak o pokusy s atomovým dělostřelectvem.